

METALAŞMAKTAN KURTULMALIYIZ

İnsan niçin sanat yapma gereği duyar?

İnsanı sınırlayan yapılardan kaçarak, kendine yeni bir pencere, yeni bir ufuk oluşturmak için olabilir mi? Ya da **Kadinsky**'nin yaklaşımıyla sınırsız bir özgürlük alanına ihtiyaç duyduğu için mi?

Ünlü düşünür **Descartes**'in "**Düşünüyorum o halde varım.**" Sözü günümüz Türkiye'sinde "Bir gruba, cemaate, mahfile, partiye dâhilsem varım." Şeklinde uygulanmıştır. Zira bütün birikimlerimiz düşünmeyle ilgili olmayıp aidiyetlerimizle ilgilidir. Bu tür aidiyetler bizi "**var**" etmez. Aksine sıradanlaştırır. Yaptığımız şey ikonlar yaratmak. Yani yeni putlar üretmek. İnsan her yönüyle metalaşmıştır... İdeolojilerin, cemaatlerin, aidiyetlerin **meta**'sı halinde görülmektedir. O nedenle sanal âlem gerçek dünya; insansa o dünyanın '**meta**'ları haline getirilmişlerdir. Bu "**gerçek**" dünyanın, gerçek sahiplerinin kendilerine "meta" adını vermeleri boşuna değil. İnsanın meta olarak görüldüğünün açık, anlaşılır tanımı ve itirafı bu.

İnsan belki de sanat yapma gereğini bu çizgide metalaşmaktan kendini kurtarmak için deneyebilir. Denemelidir.

Dergiler birbirinden farklı düşünen pek çok şair, yazar ve düşünce insanını bir araya getirerek kayda değer bir sanat ve edebiyat iklimi yaratırlar. Dergileri içine doğdukları ortamın, sosyal şartların, kültürel zeminin, hayat felsefesinin, edebi gelenekten bağımsız ve ayrı bir oluşum olarak görmek mümkün değildir. Bütünüyle gelenek olarak ta görülemez. Buna rağmen farklı bir esinti yaratıp, farklı atmosfer oluştururlar. Dolayısıyla kültür, düşünce ve sanat hayatının zenginleşmesini sağlarlar.

Değişen ülke ve evrensel şartlara karşı insanın daha **insan** kalmasını sağlamak gayesi ile sanat üreten zihinlerin hayat sürüp, metalaşmaktan kurtulduğu, soluklandığı zemindir dergiler.

Asaf Halet Çelebi; "**öyle dâhiler vardır ki onlar bir ekolün hudutları içine sığmazlar.**" Der. Akalemleri bir kampa dâhil etmek bu çerçevede mümkün değildir. Dergiyi bir iktidar alanı olarak görmüyoruz ve öyle kullanmıyoruz. Bizim gibi düşünmeyenlerin sayfalarımız arasına yer bulması mümkün değil de demiyoruz. Birbirimiz anlamak için varız. Bizde yazarsanız başka yerlerde yazamazsınız da demiyoruz. İnsan düşünce ve ufkuna sınır koymak istemiyoruz. O nedenle her bir kalemi aidiyetleriyle değil sanatın içinde biriciklikleriyle sayfalarımızda yer açıyoruz. "**Her dem yeniden doğarız bizden kim usanası**" sözünü hatırlayarak bu toprakların bereketini artırmak istiyoruz.

Yine Asaf Halet Çeleb'nin; "**Zamanın tahripkâr pençesinin parçalayamadığı bir şey**" dediği sanatın gücünü ortaya koyan dergi, yazar, eser uzun ömürlüdür.

Akalemler dergi olarak onun peşinde, onun izini sürmektedir. Zaman ve "Metalaşmamış okur" bu çabayı kayda değer bulacaktır. İyi okumalar...

akalemler

- Selim TUNÇBİLEK
"Edebiyat Aşkı"
- Faik KUMRU
"Türkçe Hakkında"
- Esra DUYAR
"Sonbahar"
- Kurtuluş ÇELEBİ
"İmkânsız"
- Bilge AYGÜN
"Kaybettiğimiz Şeyler "
- Hızır İrfan ÖNDER
"Aklıma Ölüm Düşer"
- Yüksel GAZİOĞLU
"Sürgün"
- İbrahim SAVAR
"Arkadaş"
- Burhan KALE
"Sezai Karakoç'un Ardından"
- Işık Tekin
"Sigmund Freud'a Mektup"
- Kübra GÜNEY
"Farkında Bir Hayat"
- Heybet AKDOĞAN
"Deccal Ağzı Aşkı Kemiriyor"
- İlkay COŞKUN
"Kırgın Günçiçeği"
"Zamanın Sessizliği"
- Gölge SÜMER
"Zaman Akıp Gidiyor"

EDEBİYAT AŞKI

Selim TUNÇBİLEK

Diderot sanatçıda bulunması zorunlu olan iki temel nitelikten söz eder. Birincisi “**Ahlak**”, ikincisi ise “**Bakış açıcı**” der. Asında Ahlakın doğru bakış açıcını da oluşturduğu kanaatindeyim.

Doğan Hızlan’ı Kocaeli Kitap fuarında onur konuğu olarak davet edildiği tarihte yüz yüze tanıma fırsatı buldum. Sağ ve sol edebiyat mahfillerinde anlatılanlardan çok farklı bir kişilik ve intiba bıraktı bende. Aristokrat sınıfın en güçlü temsilcisi olarak görülmüş ve gösterilmiştir nedense. Genç bir yayınevi olan Şiir Vakti yayınları adına fuara iştirak etmiştik ve baskıdan yeni çıkmış, iki kitabıyla ben de fuara katılan genç yazarlar arasındaydım.

Doğan Hızlan Fuarın onur konuğu olarak stantları geziyordu. Şiir Vakti dergisini görünce “**Şiir Vakti Dergisi buradaymış.**” Diyerek yanımıza geldi. İçeri çaya davet ettik. Kısa bir zaman ayırdı. Bizimle, kitaplarımızla ve dergimizle hassaten ilgilendi. O zamanlarda yetmiş beş yaşını aşmıştı. Çeşitli yazar dostların başka üstatlarla ilgili anlatıkları tatsız yaşanmışlıklar olduğundan ayrılırken; dergi ve kitaplarımızı yük etmemek için kargo ile **Hürriyet Gazetesi** adreslerine göndermeyi önerdim. “**Yük ne demek efendim siz imzaladıktan sonra şerefle taşıyım.**” Diyerek beni şaşırtan bir cevap verdi.

Anadolu’nun büyük(!) yazarlarının aksine İstanbul beyefendilerinin edebiyat dışındaki ince nezaketlerini **Doğan Hızlan** şahsında bir kez daha görmüş ve yaşamıştım. Zira daha önce İstanbul kültür sanat ortamına iki yıla yakın aşinalığım vardı. Burada kaldığım süre içerisinde çeşitli dostlar vasıtasıyla **Tarık Buğra**’dan **Aziz Nesin**’e, **Ahmet Kabaklı**’dan **Erol Güngör**’e, **Atilla İlhan**’dan **Sevinç Çokum**’a, **Osman Yüksel Serdengeçti** gibi önemli şahsiyetleri tanıma imkânı bulmuştum. Çevresinde gençler olmasına rağmen gözden uzaklaşana kadar da kitap dolu poşetimizi söylediği gibi **şerefle** kendisi taşıdı. Kitap fuarlarında pek çok yayıncı ve yazarlar otellerde bir araya geliyor; yazar, şair, düşünce adamlarıyla ilgili herkes çeşitli hatıralar naklediyorlardı. O günden sonra kendisiyle ilgili anlatılanları farklı bir nazarla gülümseyerek dinle-

mek zorunda kaldım. Pek çok anlatılana kuşkuyla yaklaşmaya başladım. Birebir tanıklığım yoksa pek çok aktarımların aslında yazarın veya şairin kendine dönük “**bir imaj yaratmaya**” yönelik olduğunu esfeflenerek gördüm. Pek çoğuna içtenlikle üzüldüm. Bu gibi durumlarda aklımdan çıkarmadığım tek şey edebiyatın ve sanatın bir özveri, gönül ve yürek işi olduğuna dair sarsılmaz inancımdı. Bu çizginin dışına çıkmamaya azami özen gösterdim. İktisatçı olmama rağmen bilinçli bir tercih olarak, bundan ötürü kendimi C. Levi Strauss’un tanımıyla bazen “**ilkel insan**” olarak gördüm ve öyle kabulendim, yaşadım, yaşıyorum.

Kayseri Büyükşehir Belediyesi ile başarıyla yürüttüğümüz “**Yazarlık Okulu**” kurslarında yetenekli öğrencilere vakit ayırarak ayrıca ilgilenmem, onların mesafe alması için çaba sarf etmem, pek çok “**Ünlü**” edebiyatçı tarafında yadırganmış ve hatta onlarla zaman kaybetmemem telkin edilmiştir. Lakin edebiyatın öncelikle bir **iklim** işi olduğunu düşünerek o genç yetenekler için edebiyat, sanat ve düşünce soluyabilecekleri bir **iklim** oluşturmayı hep denedim. **Akalemler** dergisi işte **bu iklimin küçük bir esintisidir.**

Sanat ve Düşünce adamları öncelikle idealist olmak zorundadırlar. Buna yüreктen inandım. Öyle davrandım, öyle yaşadım. Bu durumumu yadırganlar olunca küçük bir gülümsemeyle onları uğurlamayı **Doğan Hızlan** nezaketinden bir yansıma saydım. Oysa **Doğan Hızlan** bizim mahallede yabancılaşmanın figürü gibi görülür. Ne kadar iğreti ve gerçeklikten uzak. Kendilerince “**Müslümanlığı**” etiket gibi sırtında taşıyanların pek çoğunda gördüğümüz kibir ve “**yabancılaşmanın**” öncü emaresi olan tepeden bakma asla onda yoktu.

Biliyorum, izliyorum ve görüyorum. Seksen beş yaşını aşmış **Doğan Hızlan TRT2**’de Karalama Defteri programını hala dinç bir zihinle sürdürüyor ve yirmili yaşlardaki genç kalemlerin eserlerini okuyarak onların edebi dünyalarına tanıklık ediyor, sağlıklı yol almaları için inatla, ısrarla emeklerine katkı sunuyor. Öğretici ve yol gösterici olmaya devam ediyor.

Sanırım edebiyat aşkı böyle bir şey olsa gerek.

TÜRKÇE HAKKINDA

Fâik KUMRU

Bir dilin zevkini yansıtan yazı türleri; şiir, roman, hikâye, öykü, masal, makâle, deneme, anı, hâtıra, tiyatro, biyografi, otobiyografi, eleştiri (tenkit), sohbet, söyleşi, fıkra (köşe yazısı) vesâire, sâhip olduğu kelime sayısı ve kelimelerin birbiriyle âhenkli/uyumlu bir şekilde bir araya getirilerek kullanılması netîcesinde insanlara nice güzellik vadetmiş, birçok kıymetli eser ortaya koymuş ve zevkine doyum olmaz edebî hazlar sunmuştur.

Ki bilindiği gibi, bir dildeki kelime sayısının yeterli olması, o dilin edebiyatta, sanatta, müzikte, mîmârîde, tıpta, değişik ilmi çalışmalarda ve diğer birçok sâhada verdiği eserlerde başarısını sergilemiş ve bir dünya dili olma husûsiyetini kazanmıştır. Bir dilin başka dillerden kelime alması, bu kabiliyetiyle övünmesi ve kelime haznesini artırması, o dilin cihanşûmul/dünya çapındaki zenginliğini göstermektedir. Her dil ailesinin muhtelif dillerden kelime alması, aldığı o kelimeleri kendi dilinin potasında eritmesi, kendi boyasını vurması, kendi bünyesine katması ve kullanması o dilin tesir alanını genişletmiştir.

Bizim dilimiz de Arapça, Farsça, Ermenice, Rumca, Yunanca, Fransızca vesâire, birçok dilden kelime alarak, o kelimeleri Türkçe'nin dil zevkine uygun olarak asırlar boyunca kullana kullana, imbikten/süzgeçten geçire geçire ve kendi boyasını da çalması netîcesinde Türkçeleştirmiştir. Bulduğumuz geniş coğrafya içinde, birlikte yaşadığımız ve komşuluk ilişkileri kurduğumuz her milletten kelime alıp kelime vermek, târihin akışı içerisinde çok tabii/doğal bir hâdise olarak kabul edilmiştir ki buna bağlı olarak, bu gün dünyamızda bulunan hiçbir dil âilesi, saf ve arı dil olduğunu asla ve asla iddia edememiştir.

Bu sebeple, eski kelimelerimizi yabancı kelime olarak görmemiz doğru bir yaklaşım tarzı/üslûbu değildir. Yüzyıllar içinde konuşularak vâir olan ve Türkçe bir karakter hâlini alan her kelime bizim olmuştur artık. Özellikle bir şiirde, değişik kelimeler kullanmak ve o kelimeleri bir müzik âhengi içinde bir araya getirip, bir şarkı

söyler gibi hissettirmek ayrı bir sanat ve ayrı bir kabiliyettir.

Türkçe, dünya üzerinde konuşulan diller içindeki sıralamada beşinci bir dil olması yanında, konuşulan diller içinde fonetik (ses bilimi) açısından da en güzel dillerdendir. Bunu da hem kelimelerinin sayısına ve değişik şekillerde ifâde edilmesine hem de çok güzel bir şekilde seslendirilmesine borçludur.

Diğer yönden, bir dildeki kelime sayısının az, müterâdif/sinonim/eş anlamlı kelimelerin sınırlı ve duyguları dile getirmede yetersiz bir vaziyette olması, o dili hem kısırlaştırır hem de dünya dil âilesi içerisindeki yeri itibâriyle aşağı seviyelerde bir kabîle dili olması sonucunu berâberinde getirebilir.

Bir dilin kelime hazînesi ne kadar çok olursa, o dili kullanan insanların da hayal dünyâsı o nispette geniş olur. Netîcede, kelime çokluğu, o kelimelerin güzel ve anlamlı bir şekilde kullanılarak, şiir, hikâye, roman, makale ve diğer edebî türlerde eserler verilmesi hâlinde, güzel Türkçemiz de bir dünya dili olmaya namzet/aday olacaktır.

Bizim güzel Türkçemiz, dünyâda mevcut olan ve konuşulan diller içerisinde en güzel ifâdeleri ile milletimizin gönül sesini en içli bir şekilde seslendiren ve hayâta aksettiren esrarlı bir dildir. Konuyu değişik yönlerinden ele almak ve fikir alışverişi yapmak hepimize yeni düşünceler sunduğu gibi yeni pencereler de açmaktadır. Öyle kelimeler var ki, târihine baktığımız vakit, uzun yıllar bizim dilimizde rengini bulmuş ve çok sevimli bir hâle gelmiştir. Başka dillerden bizim dilimize geçmiş birçok kelime, halkın dilinde uzun zaman içinde pişmiş, erimiş ve o kelime artık bizim rengimizi almıştır.

Türkçe eş anlamlı sözcüklerin hem şiirde hem de yazıda sıkça ve yerinde kullanılması netîcesinde, anlamı güçlendirmek ve pekiştirmek gibi önemli bir işlevi ortaya koymaktadır. Çünkü, bir ifâdeyi veya bir merâmı değişik şekillerde açıklamamıza ve bunları daha geniş bir şekilde anlamamıza bir kapı açıyor ama yersiz ve anlam-

sız tekrar edilmesi de yazı veya şiirin sevimliliğini o nisbette azaltıyor.

Türkçe, onu güzel konuşan ve güzel yazan kişiler sâyesinde yükselmiştir, misal İstanbul Türkçesi ki resmî mânâda hem yazı dilimiz hem de konuşma dilimiz olmuştur. Türkçe, yaşayan ve kendini devamlı olarak yenileyebilen bir özelliğe sâhiptir, diğer büyük diller gibi. Bu özelliği ile de her şeyi açıklayabilecek bir kapasiteye ve kâbiliyete sâhiptir. Nihâyetinde, kendi dilimizin güzel konuşulması ve doğru bir biçimde yazılması, bizim için bir ibâdet neşvesi içerisinde yapılması gereken bir faâliyet /çalışma/ hareket/ etkinlik/ aktivite ve bir iş olduğunu düşünüyorum.

Öncelikle, dili ve gönlü kirlenmiş kara ruhlu şeytânî insanlar, Türkçemize ait hangi kelimeyi kullanırsa kullansınlar, o kelimeyi, o yobaz ve pis dillerden alıp tekrar temizlememiz ve gerek şiir gerekse yazı diline kazandırmamız gerekecektir. Kelimelerin mâsum yüzünü karartmaya ve yok etmeye bu zihniyetteki insanlar bilerek tevessül ediyor. Onun için kelime dünyamızın gül bahçesinde bulunan binbir çeşit ve renkte çiçeklerini sulamalı ve onların pis ellerine terk etmemeliyiz. Bir milletin kâmusu/lügati/sözlüğü, o dilin ve o milletin nâmusudur.

Bu dil meselesi, sol tandanslı/eğilimli cenâhın, dîne ve dînî kelimelere olan alerjileri sebebiyle ifrat/aşırılık yönünde seyrederken; sağ kanadın da lüzumsuz/gereksiz hamâset dolu nasyonalist görüşleri nedeniyle bir tefriti/geri kalma hâlini ortaya sermektedir. Oysa/halbuki, dil mevzûuna târihi süreçleri perspektifinden bakabilen ve görebilen akli başında herkes îtidal/ölçülü hareket etmiş olacaktır zannındayım.

Bizim bir çiçek bahçemiz var; Türkçe. Bin yıllar boyunca kendi toprağının çiçeği hâricinde muhtelif memleketlerden çiçek almışız, kendi toprağımıza ekmişiz, o toprağın suyu ile sulamış ve büyütmüşüz. O enfes kokuları ülkenin en ücrâ köşelerine kadar göndermişiz. Herkes o çiçeklerin kokusuyla mesti mahmur olmuş, gönülleri güzelleştikçe güzelleşmiş. Şimdi bir mîrasyedi, bir haramzâde çıkmış, o çiçekler bizim değil diye reddi mîras ediyor ve kokusunu beğenmiyor. Ki o müptezel/aşağılık, koku alma hissi iptal olmuş, koku diye çürümüş ciğerinin pis kokusu ağzına geliyor ve herkesi o pis ve iğrenç kokusuyla rahatsız ediyor ve zehirliyor.

İşte, bin yıllar boyunca güzel Türkçe bahçesinde açan, yetişen ve kök salan binlerce keli-

meden meydana gelen bütün çiçeklerin hepsi, bu milletin ve bu memleketin mülküdür ve onda sonuna kadar söz sâhibidir. Hiç kimse, bir kelime dahi olsa, onu Türkçe bahçesinden söküp atamaz. Bu, alçaklıktır, en kısa târihi ile. Bir kelime deyip geçmemek lazım. O bir tek kelime ile sayısız deyim ve atasözü meydana gelmiştir. Bir kelimeyi yok saymak ve sözlükten atmak, yüzlerce deyim ve atasözünü de boşa düşürecek ve anlamsız bir hâle getirecektir. Bunu inkar etmek, mâzîyi, dolayısıyla bir anne ve babanın konuştuğu her şeyi; yediği içtiği bütün yemekleri; düşündüğü ve hayâlini kurduğu güzellikleri; mîzah olarak görüp güldüğü hâdiseleri, mâzî çöplüğü diyerek atmak, bir denâeti/âdîliği göstermektedir. Her kelimenin millet hissiyatında bir târihi, bir geçmişi vardır ki bizi de birbirimize bağlayan bu yıkılmaz köprülerdir, bütün o kelimeler.

Her kelime, mensup olduğu milletin bir evlâdıdır ve bunu kimse inkar edemez. Düşünceleri ifâde sadedinde, her kelime bir yoldur; insanları birbirine bağlayan. Birilerinin, bir kelimeyi kabul etmemesi, o kelimenin yok olduğu veya yok olacağı anlamına gelmemektedir. Ve o kelime insanların dilinde ve gönlünde yaşamaya devam etmektedir. Kelimeler olmadan, geçmişini ve geleceğini yazamayan, söyleyemeyen ve gelecek nesillere aktaramayan insanlar, her kelimeyi bir inci gibi görmeli, saklamalı ve değerini bilmelidir.

Türkçe bahçesinin çiçeği olan her kelime bizimdir ve bizim olmaya devam edecektir. Onu her koklayan, onda Türkçe çiçek bahçesinin rengini ve kokusunu mutlaka alacaktır. Milletin her ferdi, kokladığı her bir çiçeğin kokusuna burnu alışmıştır. İnsanların zihninden kelime çiçeklerinin kokusunu silebilmeleri imkânsızdır. Çünkü, onun izleri yüzyıllar boyunca ilmek ilmek insanların gönlüne nakşedilmiştir. O bahçeden bir çiçek dahi söküp atmak, bu millete karşı yapılabilecek târihi imkânsız büyük bir kötülüktür.

Bu sebeple, Türkçe bahçesinin bahçevânı biz olmalıyız, o nâdîde bahçeyi kendi suyumuz ile biz sulamalıyız ve o güzellerden güzel olan bu bahçeyi hep birlikte bizler mâmur etmeliyiz.

Şu bir gerçek ki Yûnus Emre, Âşık Paşa, Pir Sultan Abdal, Fuzûlî, Nedim, Bâki, Ahmet Necip Fâzıl Kısakürek, Nâzım Hikmet, Mehmet Âkif Ersoy, Yahya Kemal, Orhan Veli Kanık, eski ve yeni daha isimlerini sayamadığımız nice büyük isimler, bizim edebiyatımızın köşe taşlarıdır. An-

cak, edebiyat târihimizin diğ er değ erlerini de hatırlayıp anmak ve onlara da sâhip çıkmak gerekmektedir. Hem kullandıkları dile hem de meydâna koymuş oldukları değ erli eserlerine ziyâdesiyle muhtâcız.

Zamânında, Osmanlı sarayının kullandığı ağdalı dil, ne milletimize ne de edebiyatımıza bir fayda sağlamıştır. Farsça ve Arapça dil terkiplerinin (tamlama) terk edilmesi, dilimizi kaynağına döndürmüş, büyük bir ilerleme ve kendini yenileme imkânı vermiştir. Ama o dillerden aldığımız her kelime de bizim için çok kıymetlidir. Yüzdüğümüz deniz ne kadar büyük olursa o nispette yüzme işini daha iyi öğrenebildiğimiz gibi, unutulmaması lâzım ki ulaşılması gereken bir hedefin büyük olması, o hedefe yürürken çıkılan kaynağın da temiz ve berrak olmasını gerektirmektedir.

Dolayısıyla tarihimizin hangi dönemi olursa olsun, yaşayan Türkçe, o dönem insanların konuşma ve yazı dilinde arada farklar bulunsada kaynağı aynıydı. Eğer bu fark makasını açmaya devam edersek ne dünü anlayabilir ne de geçmişten ders alarak geleceğimizi inşâ edebiliriz. Ve sonuçta mazimizden bîhaber olacağımız gibi gelecek kuşaklar ile de bağımızı kesmiş oluruz. Ayrıca dilimizin sâhip olduğu zenginliğin, diğ er dillerle kıyas kabul etmez bir seviyede olduğu asla unutulmamalıdır.

Bu dil zenginliğini kullanabilme becerisini gösterebilirsek, edebiyatımız gibi hayâtımız da olanca güzelliğiyle renklenir diye düşünüyorum. Her anlayışa saygımız olmalı, lâkin dil konusu bu milletin ve ferdan ferdâ/fert fert herkesin sırtında bir namus meselesi olduğu inancını taşımayı. Bizi biz yapan başat/hâkim husus da işte bu dil ve kelime zenginliğimiz olsa gerektir.

Tabî ki zamanla dilimize giren, Türkçe bir şahsiyet/karakter kazanan, dilimizin fonetik yapısına uygun bir anlam devşiren ve artık bizim olan birçok kelime mevcut. Türkçeleşerek dilimize yerleşen kelimeler elbette bizimdir ve kullanılması elzemdir/gereklidir. Her dilden dilimize geçen kelimeler olduğu gibi (bütün dünya dillerinde de aynı husus geçerlidir) bizim de diğ er dillere verdiğimiz birçok kelimemiz vardır. Dil konusu öylesine geniş bir kavram ki içtenlikle konuşulması, fikir alış veriş i yapılarak asgarî değ il, âzamî müştereklerin ortaya çıkarılması ve bu yönde hareket edilmesi gereken hayatî bir meseledir.

Bâzi

kalem sâhipleri, sâdece Öz Türkçe kelimeler ile konuşulmasını ve yazılmasını talep ediyorlar. Oysa, Yavuz Bülent Bâkiler "Sözün Doğrusu" isimli iki ciltlik kitabında, "Öz Türkçe kelimelerden bir sözlük hazırlayanlar, ancak 3.175 kelimeyi bir araya getirebilmişlerdir. İslam'dan önceki

Türkçede, yani Öz Türkçede şu 13 harfle (C/F/Ğ/H/J/L/M/N/P/R/Ş/V/Z) başlayan kelime yoktur." demekte ve ifâde etmektedir.

Hiç kimse mâzîyi inkâr etmiyor, edemez de zâten, ancak o müktesebâtın/birikimin üstüne yeni şeyler koymaz isek nasıl muhâfaza edeceğ iz ve geliştireceğ iz dilimizi. Nasıl ki bir şey sâbit/durağan kalırsa hemencecik çürümeye ve kokuşmaya başlıyor, dil de öyle değil midir? Dil, dinamik bir yapıya sâhiptir ve devamlı hareket hâlinde bulunmaya ihtiyâcı vardır ve buna da mecburdur. Bu hâliyle, İslam'dan önce kullanılan Öz Türkçe ile ilim, bilim, edebiyat, târih, şiir, felsefe, hukuk, tıp vesâire dili meydana getirebilir miyiz acaba? Dünya üzerinde konuşulan hiçbir dil saf ve arı değ ildir, kabîle dilleri hâriç (bu konu bile oldukça tartışmalıdır).

Bizim dilimize, özellikle Arapça'dan ve Farsça'dan geçen kelimeler asla ve asla yabancı kelime değ ildir. O kelimeler artık bizim kelimelemiz olmuştur ve bu kelimeler sâdece o dillere

SONBAHAR

Bir yerden solar,
Başka yerden yeşilleniriz.
Bir yerden incirir,
Başka yerden onanırız.
Bir dünyada ölür,
Başka dünyada doğ arız.
Kavuşmak için kendimize
Kendimizden kendimize...

Sıkı tuttuktarımdan ne buldum
Kalbimin bıraktıkları
Gübre toprağıma
Çiçeklerin içimdeki çocuklar
Koşturur elleri semada
Başlangıçların en coşkulusu
Hayranken sendeki sanata
Sana nasıl son derim
Sana nasıl son derim

Esra DUYAR

âit değildir artık. Türkçenin ses yapısına göre bir hâl almış ve milletimiz tarafından kullanıla söylene bizim rengimizi almış ve bütünüyle bizim olmuştur o kelimeler. Dilimize giren kelimeleri (hangi dilden gelirse gelsin) bizim milletimiz, asırlar boyunca kendi dilinde şekillendirerek ve kendi boyasını da üzerine çalarak öz be öz kendi kelimelerimiz yapmışlardır.

Alman şâiri Goethe, “**Bir dilin kudreti, kendine, yabancı olan şeyleri atmakta değil, onları yutup hazmetmekte gösterir.**” diyor. Yâni, Türk dili, hangi dilden alırsa alsın, bir kelimeyi bünyesine almış ve kullanmışsa, o kelimeye muhakkak kendi ağız ve dil yapısına göre bir şekil vermiştir. Kendi Türk Dili evini inşâ ederken, dünyânın her yerinden muhtelif kelime tuğlalarını almış ve başarıyla kullanmıştır, diğer bütün büyük diller gibi. Zâten, Türkçe bahçesinin bu kadar güzel kokması da bunun en güzel misâli değil midir?

Kökeni itibariyle Arapça ve Farsça’dan geçen kelimelere yönelik bir soğukluk, özellikle günümüzde kendini hissettirmektedir. Eskiden kullanılan Arapça ve Farsça terkiplere (tamlama) ben de karşıyım ki çok ağdalı ve anlaşılmazdır, özellikle Osmanlı dönemi saray çevresinde. Çünkü bizim dil yapımızda tamlamaların nasıl yapılacağı ve kullanılacağı bellidir. Ancak kelimeler dünyâsı çok başkadır ve o âleme ait renkleri yok sayamayız ve yabancı bir gözle bakamayız. Ki eski dediğimiz o kelimeleri kullanmadığımız vakit, hukuk dilimizi oluşturamayız. Kezâ Latinceyi çıkarın, tıp dilini oluşturamazsınız.

Dünyâdaki gelişmiş diller, diğer dillerden aldığı kelimeleri, zaman içerisinde dilinin potasında eriterek kendi kelimesi hâline getirmeyi kültürleri adına bir zenginlik saymışlardır. Bu düşünce hem övülecek bir konu hem de takdîre şâyan bir husustur. Bu mesele çok girift/karışık olmakla birlikte, dile getirilen ve yazılan bu hususlar hiçbir kimseyi rencide etmek veya sâdece menfî mânâda tenkit etmek için değildir. Aksine, bir hakîkati dile getirmek ve o gerçeğin önemini hatırlatmak, dilimiz ve güzel Türkçemiz adına târihi bir sorumluluktur.

Dileyen ve arzu eden, dil konusunda zaman ve emek harcayan, konu hakkında eserler veren birbirinden kıymetli edebiyat insanlarımızı okuyabilirler. Bir misal olarak, edebiyat târihçisi Nihad Sâmi Banarlı’nın kaleme aldığı birbirinden değerli Türkçe konusundaki kitapları fazlasıyla

okunmayı hak ediyor ve okur bekliyor. Türkçe üzerine gönül teri ve alın teri dökenlerin gayretlerini bütünüyle gözlerimizin önüne seriyor.

İMKÂNSIZ

İçim almıyor artık
Damacanalar dolusu su
Midemi bulandırıyor
Hiçkimsenin sonunu bilmediği
Kendi öykülerimi yazmak istiyorum
Sonu bucağı olmayan
Bir de devam etmek istiyorum
İmkansız sevmeye
En iyisi bu
Çok bişey yapmaya gerek yok
Hem hiç kavuşmuyorsun
Çok seviyorsun
Hem de ayrılmıyorsun
Hiç bir zaman
Bitmeyecek bir rüya gibi
Bu zamanda çılgınlık sevmek
Yapılacak bir iş değil
Tüm gün
Sevmek
Yok
Bana göre değil.

Kurtuluş ÇELEBİ

KAYBETTİĞİMİZ ŞEYLER

Bilge AYGÜN

Ben hep üzgünüm, o hiç değil. Dün merdivenden inerken ayağım çiviye takıldı, düştüm. Alt basamaktaki kıymık sağ dizimin altına battı. Kan, dizimi bacağımı boydan boya kapladı. Saniyeler öncesinde dizimde böyle bir iz yoktu. Üzüldüm. Az sonra bir acı hissedince inceden, panikleyip bağırdım, hıçkırarak ağladım. Korkmuştum ve az önceyi özlemiştim. O, saçma bulur ağlamamı. Ona göre bütün bunlar hep saçma zaten. Koşmam bile gereksiz, tahtaya, çiviye, merdivenlere, komşulara, saksılara hiç gerek yok. Dizi kanayan benim ve koşmayı çok seviyorum. Koşmak uçmak gibi. Özellikle merdivenden aşağı koşarken. Ayaklarım hızla tüm vücut ağırlığımı kaydırduğunda ayaklarımın altında tekerlekler olduğuna eminim. Tek sorun gerçekte tekerleklerin olmaması ve tahtaların birbirine sürtünerek büyük gıcırdamalar çıkartması. Öteki gürültü sevmez. Kızarmen. Öteki ondan çok farklı. Öteki ile hiç karşılaşsak bile çok az da konuşsak, her şeyi yönetir, onun rahatı için onun onayladığı gibi yaparız her şeyi. Ötekinin neyi sevip sevmediği, neyin yasak olduğu olmadığını anlamak çok kolaydır. Keşke onunda sevmediği şeyler olsa. O zaman neleri sever, onu mutlu etmek için ne yapılır bilirdim.

Bağrışıma geldi, dizime baktı. Elinde süt sahanı vardı. Yeni sağlamış belli ki, dolaba koyacakken ben bağırmış olmalıyım. Sahanı dolaba koymakla vakit kaybetmeden gelmiş ama hiç telaşlı görünmüyor, yüzünde ki gerginlik her zaman nasılsa öyle. Yüzü hep yün öğürürken düşüncelere dalmış babaannemin ki gibi. Ciddi. Bakışları hep yere doğru, kaç defa ona kuşları göstermeye çalıştım. Zıpladım. Bak Serçe! dedim,, Bak Atmaca, dedim, bak bak Martı gelmiş dedim, arttırmaya konan güvercinleri gösterdim. Hiç birine bakmadı. Bir defa, sadece bir defa, çok

çok zaman önceydi, yalan söyledim. Hava çok sıcaktı, lastiklerimi çıkartmıştım, bayramlık elbise de ilk o gün giymiştim. Bahçemizde armut ağacının gölgesindeydik. Anka kuşu bak! Dedim. Bi o gün elindeki tığı işlemeyi bırakıp başını gökyüzüne doğru çevirdi. Anka kuşu yoktu, anka masallarda olur. Üç tur attım bahçe de o gün. Koştum, şarkı söyledim. O günü özledim. Bir daha koşabilecek miyim?

O dizimdeki kanı temizlemek için eğildi. Yere oturdu, onu görmek için başımı kaldırmama gerek yoktu, karşımdaydı. Üst pencereden süzülen güneş ışığı alını aydınlatıyordu. Epeyce yakından gördüm eşarabının altından çıkan saçlarını, nerdeyse sarıydı, aralarından iki tel beyazı seçtim. Yerlere uzanan eteğinin kıvrımları tahtaların arasındaki boşluğa takılacak gibiydi. Mor dokuma çorabının ayakucu beyaz renkliydi. Kınalı elleri ile ustaca sıyırdı çorabımı. Kesiğime baktı. Beni oturtmak için minder getirdi hayattan, kollarımın altından tuttu kapı eşiğine koyduğu mindere yavaşça oturttu. Ağlamam yavaşlamıştı, hala titriyordum. Titreyen göğsüme elini koydu, hafifçe bastırdı. Bir an sabun kokusu geldi, zemin hala nemliydi. Temiz tahtalar üzerinde bir damla kan gördüm. Sonra tekrar gitti. Pamuk getirdi, bir elinde de tas vardı, içinden duman çıkıyordu. Suya batırdığı pamuğu dizime değdirdi irkildim geriye çektim, sıkıca kavradı baldırımdan, canımı acıtmadan kanı temizledi. Tüm bunları ben iyi olayım diye değil de öyle yapılması gerekmiş gibi yaptı. Tek kelime etmedi. Gerçekten yanımda mıydı?

Kan temizlenince (rahatladım). Uykum geldi. Geriye doğru uzandım. Artık sabun kokusu çok daha netti. Kapının ahşabına baktım. En üst noktasında bir tane çizik vardı. Çizik olmadan

önceki kapıyı düşündüm. Yeni boyandığında nasıl görünüyordu. Patikadan gitsem çilek bulabilir miydim? Sette kurduğumuz salıncak hala duruyor muydu? Babam bugünde geç mi gelecekti, sütü kakaolu içebilir miydim? Uykuya dalmışım. Uyandığımda yatağımdaydım. Rüyamı hatırlıyordum. Görmüşüm mor büyük kanatlıydı ve rengârenk upuzun kuyruğu ile hiç durmayacak gibi kararlı, sessiz uçuyordu. Hemen aşağıda ben vardım gittiği yere ulaştığında dönecekti. Ancak o zaman gerçekten yanımda olabilirdi. Pes ettiğinde güçlü rüzgârlar onu yeniden yükseltti, bulutlar, uçsuz bucaksız gibi düzlükler, sayısız ağaçlar geçti, sisli bölge en zor olanıydı. Yükselse de alçalsa da her yer beyazdı mor kanatları soğuktan beyaz ile alacalandı. Aniden sis bitti mavi sarı kırmızı renklerle karşılaştı, Kaf dağının ardına varmıştı. İçi huzurla dolmuştu, derin bir mutlulukla günlerce haftalarca aylarca orda öyle uçtu, hiç yorulmamıştı. Geri dönme vaktinde son bir defa arkasına bakmıştı. Gerçekten üzgündü.

Kalktım, koşarak indim.

AKLIMA ÖLÜM DÜŞER!

Gür bir ormanda,
Yalnız bir ağacım.
İçimi *dert* kemirir,
Haberi yok *kimsenin!*..

Ne vakit *gülmek* istesem,
Hayata *tutunmaya* çalışsam
Ucundan, kenarından
Aklıma *ölüm* düşer!

Hızır İrfan ÖNDER

SÜRGÜN

Ne zaman ki!
Sızlar burun,
Tebessüm, düşer dudaklarına.
Öksüz yüreği, ipekten ince
Ardın sıra gider de,
Dürer bükür içine.
Sürgün...

Akıl çıkılmaz labirent
Her sapağında pir
Vakit leyl, gözü kara.
Eller tırmık
Yol bulur da
Hali yok...

Ay lacivertleri çeker, kızıl katarak.
Yıldızlar kayar gözlerinden.
Her köşe şeytan üçgeni
Mecali yok.
Nefes nefese...

Bir yanı yar, bir yanı yarda
Dibe düşer,
Göz göz zifiri kara.
Firari akılda deli cesaret...

Arştan sallanır filizler
İnce mi ince,
Görmez gözleri.
Vakit leyli
Sen tut ey Yâr...
Akıl baştan düşünce...

Yüksel GAZİOĞLU

ARKADAŞ

İbrahim SAVAR

Erkekler üçe ayrılır. Ömür boyu babalarıyla mücadele edip onları aşmaya çalışanlar bir, daha en başından babalarına tabi olup mutlu mesut yaşayanlar iki, babaları erken yaşta öldüğü için hep boşlukta salınanlar üç.

Ben bu tasnifin tam olarak neresindeydim? Karar vermek güçtü. Yaşayan bir babaya sahip olduğum için üçüncü koldan olamıyordum. Davranışlarını ve aramızdaki bağı sorgulayıp durduğuma göre ikinci kola da giremiyordum. Zırhımı kuşanıp savaşa hazırlanırken arkadaşlığımızı ilan edişi beni birinci kolun da dışına itiyordu. Sanırım tasnif dışıydım ben.

Bu işlere kafa yormaya başladığım yıllarda, çocuklarıyla sorunlar yaşayan bir komşuya, utangaç bir keyifle “arkadaş gibiyiz bizimkiyle” dediğini duydum. İtiraf edeyim, sevindim o vakitler. Fakat nasıl arkadaşlıktı bu? Birlikte bir maça gitmişliğimiz yoktu. Filmlerdeki baba-oğullar gibi dertleşmezdik de. Hatta çoğu zaman beni kızdırmaktan hoşlanan, ben tepindikçe kahkahalar atan bir baş belası gibi görünürdü gözüme. Bunun bir nevi cilveleşme olduğunu çok sonra, baba olunca öğrendim.

Ergenliğin sivilceli yılları geride kalıp “adam” olma telaşına kapılınca bu düşüncelerim tavsadı. Hayatıma yeni tatlar girdi. Gerçek dostlar, üçkâğıtçılar, burun sızlatan ayrılıklar, coşkulu kavuşmalar, iç titreten yasaklar... Savrulduğum diyemem ama baştan hayal bile edemeyeceğim deneyimlerim oldu. Gözümü kırpmadan yalan da söyledim, yalanımı unutmadan kendimi de kandırdım. Kimi zaman geciktirsem de sorumluluklarımı aksatmadım. Öngörülen bir zaman dili-

“... Hanımlar mutfaka gidince hepten bir çıkmaza girdik. Misafirimle aramızdaki tek bağ ağzımızdan çıkan kelimeler olduğundan, sessiz geçen saniyeler bize birbirine yabancı iki adam olduğumuzu kesin biçimde hatırlatıyordu.”

minde “adam” oldum. Bir miktar paraya, planlanmış bir geleceğe ve ciddi bir makamda, saygı duyulan bir işe sahip oldum.

Babamın benimle gurur duyduğunun farkındaydım. Dillendirmese de benimle övünüyordu. Bense rahatsızdım. Yüzüme karşı değilse bile çevresine benimle ilgili bir iki laf etsin, beceriksiz çocuklarıyla övünüp duran eş-dostu sustursun istiyordum. Arkadaşlık bunu gerektirirdi. Babamsa oralı olmamayı tercih etti. Kulağım kifayetsizlerin kof övgüleriyle dolarken o sessizce dinledi. Zamanla aldırmamayı da öğrendim.

Başımından geçen bir olay babamla aramızdaki ilişkide aklıma takılan bütün soruları yanıtlamama yardımcı oldu.

Çalıştığım daireye her gün onlarca insan gelir. Akrabalar, eski tanıdıklar, kodamanlar, garibanlar... Kimine biz yardım ederiz kimi de bize...

İki gündür esen soğuk rüzgâr o öğleden sonra yerini dondurucu bir yağmura bırakmıştı. Gökyüzünden sanki su damlaları değil de bulutlardan kopmuş, insanın elini yüzünü çizen minicik jiletler gibi, küçük buz parçaları dökülüyordu.

Öğle yemeğini hemen yandaki çorbacıda halledip kendimizi sıcak odalarımıza attık. Çaylarımızı söylemiştik ki yaşlıca bir adam çıkageldi. Telaşlıydı. Kasketinin üzerinden kadınlar gibi sardığı yünlü peştamal onu soğuktan korumuştutu. Hatta ter içindeydi. Cebinden dörde kat-

lanmış, kenarı ıslak bir kâğıt çıkardı. Nefes nefese derdini anlatmaya koyuldu:

— Bu kış günü ne ederiz? Evimizi yıkacaklarmış. İki kere haber göndermişler, öyle yazıyor. Billâh haberim yok.

Üç günde nereye sığınırız bu havada?

Sakinleştirdik. Yer gösterdim, çay söyledim. Elindeki kâğıdı alıp okudum. Bir yıkım duyurusuydu. Üç güne kadar yapının boşaltılması gerekiyordu. Bu ev senin mi, dedim. Heyecanla başını salladı. Bir iki yere telefon ettim. İş, kısa sürede anlaşıldı. Meğer yıkım kararı aynı sokakta, yolu tıkayan başka bir yapı için alınmış. Duyuruya yaşlı adamın adı hata ile yazılmış.

Rahatladı. Bin duayı bir arada etti. Kimlerdensin, diye söyleşince bir zamanlar aynı semtte oturduğumuz, oğluyla aynı yıllarda aynı lisede okuduğumuz çıktı ortaya. Tarif etti, çıkaramadım. Babamı sordu. Tarif ettim o da çıkaramadı. Ama bir sürü tanıdık isim saydı.

Oğlun nerededir, ne iş yapar, dedim. Omuzları düştü, yüzü gölgelendi. Titreyen bir sesle, sorma, dedi. Ağır ağır anlattı.

Askere gitmeden bir tornacıya kalfa durmuş. İşini severmiş. Becerikliymiş de. Fakat dönünce çalışmak istememiş tornacıda. Zor iş, demiş. Ses etmemiş babası. Ekmek, nasıl olsa çıkar bir yerden, demiş. Kısa sürede arkadaş çevresi değişmiş. Kumara bulaşmış. Borçlanmış. Peşine uyuşturucu gelmiş. Sonunda, ben yapmadım dediği bir suç, üstüne kalmış. Altı yıldır mahpusmuş.

Nasıl olur? Hiç mi fark etmediniz bu işlere bulaştığını? Konuşmaz mıydınız, deyiverdim birden. Kızdım kendime. Edilecek laf mıydı şimdi? Aldırmadı.

— Konuşmaz olur muyuz? Bir başladık mı gece yarılarına kadar. Çok iyiydi aramız. İşsiz güçsüz dolaşması hoşuma gitmiyordu elbette. Ama bizden uzaklaşmamıştı. Eve vaktinde gelip, erkence çıkıyordu. Gençlik, dedim. Bizim de başımızdan geçti. Bir zaman gezsün, zamanla ya başka bir iş bulur ya da tornacılığa razı olur, döner, diyordum. Meğer gırtlığına kadar pisliğe batmış. Kader...

“... gece yarılarına kadar...”

En olmadık zamanda, en olmadık şeyden kıyas imkânları kollayan bir zihnim var. Eski filmlerden kalma bir alışkanlık, biliyorum. Babalarımızın sinemalarda izlediği, birini görse beşini kaçırdığı melodramları televizyonda onar kez

izleyerek büyüdük biz. Ondan böyle boynu büyük, naif kaldık.

O yaşlı adamın anlattıkları yıllardır özlemine çektiğim şey değil miydi? Yüzünü hatırlamadığım lise arkadaşımın babası pekâlâ arkadaşları. Aralarında bu denli sıkı fıkı bir ilişki varken yine de birbirlerini anlayamamış, başka yönlerde savrulmuşlardı. Arkadaşlığın da dereceleri, çeşitleri olmalıydı.

Bunlar bilinmedik şeyler değil elbette. Fakat deneyim, bilgiyle yaşamı eşleştirebilmekte. Kitabî olanla hayatı yerli yerine koyabilmekte.

Evime ilk kez gelen biriyle sohbet ederken araya giren suskunlukların beni ne kadar tedirgin ettiğini anımsadım. Eşimin iş yerinden arkadaşısıyla nişanlısı bir akşam geldiler. Âdet olan bir iki hoş beşten sonra konuşmalar tıkanı. Hele hanımlar mutfağa gidince hepten bir çıkmaza girdik. Misafirimle aramızdaki tek bağ ağızımızdan çıkan kelimeler olduğundan, sessiz geçen saniyeler bize birbirine yabancı iki adam olduğumuzu kesin biçimde hatırlatıyordu. Bu durum beni olduğu kadar onu da rahatsız ettiğinden olacak sudan mevzular açma konusunda bana sürekli yardımcı oluyordu.

Öteden beri sevdiğim, eski bir dostum geldi bir başka akşam. Konuşacak, paylaşacak epey şey birikmişti. Su içer gibi kandık birbirimize. Bir süre sonra söz azaldı. Kendi içimize çekildik. Tuhaftır, o tedirginliği duymadım bu kez. Aynı odada bulunmak bile keyif veriyordu bana. Bunda da insanı doyuran bir yan vardı.

O zaman anladım babamı.

İnsan, en çok yanında uzun uzun susacağı arkadaşlar arıyor. Yalnızca varlığıyla ruhuna ayna olacak hakiki dostlar onların arasından çıkıyor. İçini dökmek şart değil. Asıl söylemediklerini anlayacak kimseler lazım insana.

Böylelikle tasnifteki yerim de netleşiyordu: Ben, bir dönem birinci kolda bocalayan, sonunda ikinci kolun saadetine erenlerdenim.

Yıllar sonra hakkını teslim ediyorum babamın: Biz, arkadaşımızız.

SEZAI KARAKOÇ'UN ARDINDAN...

Burhan KALE

Yüreği sıcak insanlardan biri olan, şairler öyledir, Sezai Karakoç 1933 yılında Diyarbakır'ın Ergani ilçesinde doğmuş ocak ayının 22.sinde. Yani en soğuk mevsimin en soğuk ayında... Kahramanmaraş'ta parasız-yatılı okumuş bir müddet. İçindeki şiir burada mayalanmış olabilir; parasız yatılılar edebiyata tutkun olur çoğu okur olarak bazısı hikâye yazar bazısı da şair olur. Biliyorum çünkü...

İkinci Yeni şiir hareketi içinde özel bir yere sahip olmasına rağmen şiirinin içeriği ve dünya görüşü ya da geniş anlamıyla inançları onu ve şiirini bazı çevrelerin önemsiz görmesine yol açmıştır.

Rüzgârın karı erittiği gibi zaman ayların yılların üzerinden gelip geçmiş ve onun şiirlerini rengârenk kelebek kanatları misali insanımızın başı üzerine bir konfeti gibi döküp gitmiştir. Gönüllere işleyen şiirlerinin yeni bir uyanışa kapı araladığında şüphe yoktur. Kaderin üstünde bir kader olduğunu söylerken Âlemi İslam'ın kendi değerlerine sarılması ve bu değerleri sözden öze intikal ettirmesini işaret etmiştir Sezai KARAKOÇ... O, Müslüman mevsim ve iklimlerden, Müslüman ufuklardan bir ağartı yükselmesini istiyordu kendi ifadeleriyle... Dünyaya tamah edenlerin bir anlamda ona üşüşenlerin elinden dünyayı almak amacı değildi ondaki... O, Müslüman kimliği ile dünyayı merhamet ikliminde şekillendirmenin şiirini yazdı bana göre... Bahsettiği Diriliş; eliyle, ayağıyla, ruhuyla ve düşüncesiyle var olan yani diri olan, yaşayan Hızır ile yolculuğu hak eden ve yolculuğa hazır Müslüman insanın dirilişiydi...

O yalnızlık dese de biz ayrılık diyelim işte ondan ayrılık omuzlarımıza çivisini çaksa bile Onu görebilmeliyiz buradan da, diyebilmeliyiz ki ey büyük ozan sen geldin ve deli köşemizde durdun merhametin taa kendisi olarak... Artık seni anladık, çünkü başımızı önümüze eğdik ve kar şiirini anladık... Biz de hasretini göğsümüzde kurşun gibi taşıyacağız...

Kalbimizdeki merhamet adlı bir çınar kurumak üzereydi, umudunu kesmediğin için olsa gerek bu çınar her gün göğe doğru uzuyor gövdesi de büyüyor... Şiirin hepimizin günlük konuşma dili olacağı bir zamana ulaşacak isek bunda Sezai KARAKOÇ'un katkısı çok olacaktır. Yağmurun niçin yağdığını ondan öğrendik, bilmeyenimiz varsa

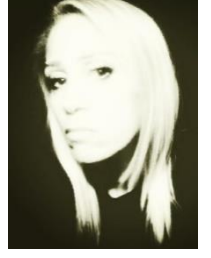

hala bir demir parçası üzerine oturan meleklerin her birinin attığı birer damladan oluşan yağmuru bunun için sevmiyor muyuz?

Evet, artık o demir parçası üzerine meleklerle beraber Sezai KARAKOÇ da oturup o merhamet damlalarından üzerimize bırakıyor bence...

SİGMUND FREUD'A MEKTUP

Işık TEKİN

20 EYLÜL 1938

Bir deniz kenarından şişe içinde suya bıraktığım bu mektubumun size ulaşabilmesi dileğiyle...

'Ne kadar koşarsam koşayım yetişilemeyecek bu yol, kavuşulamayacak bir hayalin karanlık yüzü... Anladığın bu acımasız feryat herkesi nasıl da boğuyor. Oysa dün gülümseyen bu yüz bugün nedensiz ağlıyor. Beklide gülümsemekten bıkmıştır. Sizin söylediğiniz gibi 'insanların büyük çoğunluğu hayran olacakları, karşısında boyun eğecekleri, onlara hükmedecek ve hatta bazen kötü davranacak bir otoriteye ihtiyaç duyar.' O zaman bırakalım da mutsuzluk insanlığı mutsuzluğundan mutlu etsin. Çünkü melankoli, gözlerimizi kapattığımızda güneş ışığını yüzümüze yansıtıran onu hissetmeye izin verdiğimizde evreni anladığımız andır.

Çünkü hayat bir uçurum... Ezilmeden, gururu incittirmeden yaşamak imkânsız. Çıkarlar adına verilen bu savaş göze aldıklarının zaferle gelen korkaklık mükâfatı. Acizlik diyemem buna fakat herkes korkar bunu biliyorum. Ve pek çok kez kendine bile söylemekten utanılan korkak bir hayat yaşanılır. Çünkü dünya o kadar büyüktür ki dünyanın karşısında korkar insan ve en acısı da insan öleceğini anladığında yaşadığını fark eder. Ne garip değil mi? İnsanın en başta bilmesi gerekeni en sonda öğrenmesi.

Belki de bu yüzden af edicidir insan. Oysa af etmek insanın kendine yaptığı en büyük ihanettir. Bedeli ise yaşlılığın insanı yalnızlaştırmasıdır. Yalnızlık...

Öyle de olsa yalnızlığın kabulü yine sizin sözünüz ile büyük bir kalabalığa kavuşabilir. 'Zayıf taraflarınızdan güçlü taraflarınız doğacaktır.'

SİGMUND FREUD'DAN CEVAP:

Olaylar karşısında insan şunu düşünmeli: 'benim durumumun zayıf olması sizin durumunuzun güçlü olduğu anlamına gelmez.'

Dante İlahi Komedyası'nı asla göremeyeceği Beatrice'i düşünerek yazmıştı.

Şu muhakkak ki Dante, Beatrice' sine erişebilseydi bizler O'nun bu eserleri ile buluşamayacaktık.

Şimdi şu soruyu kendine sormanı istiyorum:

Dante, 24 yaşında ölen genç Beatrice'ne kavuşabilse miydi? Yoksa O'na acı veren ilham ile yazılmış eserlerini mi yazsaydı? Hangisini seçerdin?

Ölümlü bedenim ile nasıl sevdimse seni

Bedensiz de seviyorum.

İlahi Komedyası/Dante

İnsan acıyı hafife alır. Ondan kaçır. Oysa acıyı değerli bir mücevher gibi saklayıp muhafaza edebilmek kişinin güç karşısında gösterdiği eylemlerin ilk ya da son basamağıdır.

FARKINDA BİR HAYAT

Kübra GÜNEY

Hiçbir şeyin meydana gelmesine gerek yok

Şaşılacak olan ve mantığa aykırı olan şey, hiçbir şeyin meydana gelmesine gerek olmadığıdır.

Özel bir şeyin gerçekleşmesi uğraşından vazgeçebiliriz.

Özel bir şeyin gerçekleşmesi isteğini serbest bırakarak, belki hali hazırda zaten çok özel bir şeyin gerçekleşmekte olduğunun farkına varabiliriz: her farkındalık anında hayatının an be an gözler önüne serilmesi.

Jon Kabat-Zinn

Dışsal gerçekliğin ve içsel yaşantının evrensel doğası gereği, her şey değişir. Bu nedenle var olduğumuz sürece denge her zaman bozulmalar yaşayacaktır. Beynimiz yaşamsal faaliyetlerimizi sürdürmek için dengeyi korumaya çalışırken bir taraftan da **sürekli olarak anlama ve kontrol altına alma çabasıyla henüz geçmiş olan anı kovalar.**

Zihnimiz geçmişte ve gelecekte sürekli bir sallantı içindedir. Şimdiki anın; geçmişin geleceği, onun beden bulmuş hali olduğunu çoğu zaman unutuyoruz.

Bir an için durup düşündüğümüzde, geçmiş ardımızda ve gelecek henüz burada değil. Dolayısıyla şimdiki zaman, algılarımızın ve alışkanlıklarımızın farkında olmamıza ve tepki kalıplarımızdan sıyrılarak nasıl davranacağımızı özgürce seçebileceğimiz bir alanı yaratır.

Bilinçli farkındalık becerisi ile bedenimiz ve zihnimizde neler olup bittiğinin farkına varırız. Örneğin elmayı sevip kirazı sevmediğimizi bu şekilde anlarız. Günlük hayatta verdiğimiz otomatik tepkileri fark ederek bunun bedenimizde duygusal ve fiziksel stresi artırdığı sonucuna varabiliriz.

Farkındalık bize “Şimdinin mutlu olmak, minnet duymak, canlılığı an be an hissetmek” için yeterli olduğunu öğretir. Hayatı olduğu gibi kabul etmek, hoşumuza giden ve gitmeyen duygularla yaşamının tam da böyle bir şey olduğunu idrak etme becerisi kazandırır.

Bu deneyimleri yaşamak bize hayatın içinde karşımıza çıkan güçlülere karşı otomatik olarak verdiğimiz tepkileri devam ettirme veya daha proaktif ve etkili şekilde cevap verme arasında seçim yapabileceğimiz bir özgürlük alanı sunar. Şimdiki anın deneyimini yaşamak dönüştürücü ve keşif dolu, zengin bir yolculuk geçirmek gibidir.

“Binlerce kilometrelik yolculuklar tek bir adımla başlar” diye bir söz vardır. Fark edilmeden ve kullanılmadan geçip gitmesine izin vermediğimiz, anda olduğumuz bir hayata adım attığımız, anı önemli ve yaşamaya değer kıldığımız günlerin bizimle olması ümidiyle.

DECCAL AĞZI AŞKI KEMİRİYOR

taşı yontan ellerim
ölüme bir mezar taşı dik
safliğini yitirmiş bu hayatta
toprağa geri dönmek
kirletilmemiş tek yerindir

gözyaşlarının sağanakları
yeryüzüne damlayan insan
güneşi önüne kat korkma karanlıktan
ay elbet gelir arkandan

acının sızlattığı yüreğine dualar okuyan dostum
aydınlık duaların tilsiminde
sıkıştırılmış dört duvarlar arasından
ayetlerle aş
aşılmaz sanılan engelleri
duy çağın çığlıklarıyla
can veriyor
inançsızlar
savşaların atlasından siliniyor iman
paylaşılmayan her şeye
ağıt oluyor her kelime
ölümlerin devamı oluyor her isyan
gökle yer arasında nefes nefese dudaklar
deccal ağzı
aşkı kemiriyor

sen huzuru ve yaşamayı göklerde arayan kuş
bir kanadında yeryüzü için çırp

HEYBET AKDOĞAN

KIRGIN GÜNÇİÇEĞİ

İlkay COŞKUN

“Kırgın Günçiçeği” Genç Şair Beste Bekir’in ikinci şiir kitabı. Ocak 2020 yılında Cinius Yayınları aracılığıyla okurla buluşturulmuş. Seksen dört sayfa hacmindeki kitap, yetmiş beş şiirden oluşmaktadır. Her sayfaya bir şiir olacak şekilde, daha çok kısa şiirlerden oluşmaktadır. Şiir bölümleri daha çok üçer mısralıktır. Şiirlerin sade, anlaşılır, süsten ve gösterişten uzak olması bir solukta okunmasına imkân sağlamaktadır.

Şiirlerde; aşk, sevgi, bahar, orman, rüya, düş, zaman ve hayat imgesinin baskın olduğu görülmektedir. Şiirlerde birinci tekil şahıs ve geniş zaman kullanıldığı görülmektedir. Şiirlerde tekrar tekrar kullanılan bazı isimler ve kelimeler masalsi bir anlatımla bir araya getirilip, okura farklı pencereler sunulmaktadır. Bu masalsi anlatımı örnekleyecek olursam; “Düşlerdeki Eros” şiirinin bir bölümü şu şekildedir. “O yıldız gözlü narin kız/ sularındı yıkanırdı her gün/ masalsi bir aşk ırmağının” (sayfa 43) Alman edebiyatının önemli yazarlarından Grimm kardeşlerin tanınmış masalının ana kahramanı, oldukça fakir bir çiftçinin küçük kızları Rapunzel’i yaşlı bir cadıya vermek zorunda oldukları şeklinde devam eden eserinden çok etkilenmiş olduğu görülmektedir. Şiirlerinde birçok kez değişik yerlerde Rapunzel isminin yer aldığı görülmektedir. “Kumruların ötüşleri benim işte/ benim işte bahsi geçen o Rapunzel” (sayfa 34) Bu mısralarda olduğu gibi şair kendisini adeta Rapunzel ile özdeşleştirmektedir. “Nergis tenli Rapunzel”, “Saçların Rapunzel”, “kara saçlı Rapunzel” “Sevgi delisi Rapunzel” gibi birçok sıfat ile beraber Rapunzel karakteri işlenmiş bir yerde. Bu anlatımı destekleyen orman, tabiat, bahar imgesi de bolca kendine yer bulur şiirlerde. “Soylu yeşil”, “kumruların ötüşü”, “güngörmüş çınar”, “saçlarına yuva yapan kuşlar”, “ormanlar büyüten deniz”, “nazlı ırmak” gibi onlarca yerde tabiata, çevreye dair göndermelerde bulunulmuş. “Dilden dile akacak bir masalın/ içine giriyoruz beraberce” (sayfa 49) Örneğinde olduğu gibi birçok yerde masalsi anlatımın içi doldurulup konunun işlendiği görülmektedir. Masalsi anlatımı destekleyici olarak ayrıca; “Poseidon, Romeo, Eros, Apollon, Nympe, Mona Lisa, Frida, Rodin” gibi kullanılan bazı isimlerle, şiirlere farklı bir boyut kazandırılmaktadır.

Kitapta çok kullanılan kelimelerin bazılarını sıralayacak olursam; “hayalbaz, nargülü, narçiçeği, gökavlu, günçiçeği, Rapunzel, zeytuni, bestenigâr, ateşfıslıdayan” şeklindedir. Ayrıca, antik dönem, bir yerde bu günün şiirleriyle buluşturulmuş gözükmektedir. Ayrıca “abdalıslatan, yapıncak, yalım, delicoş, yekirmek, ispinoz” gibi farklı kelimelere de şiirlerde yer verdiği görülmektedir.

En çok beğendiğim şiir mısralarının bazılarını buraya taşıyacak olursam;

* “Arınmanın aşk hali/ delicoş bir şelalenin/ kucağında ömrüm” (sayfa 23)

* “Gam heybemizi bölüşelim/ yarısı senin, yarısı benim” (sayfa 25)

* “Bu da yalım keser/ o bahçenin kenarında/ gözlerine baktıkça” (safta 57)

* “Paslı takvim heyulasıdır/ durup dinlenmeden/ eri-

yen zaman" (sayfa 61)

* "Ormanları büyütüyor derin deniz/ güngörmüş bir kalemkârla" (sayfa 71)

* "Eteğine uzanıp gecenin/ evrenin müziğini dinliyorum" (sayfa 74)

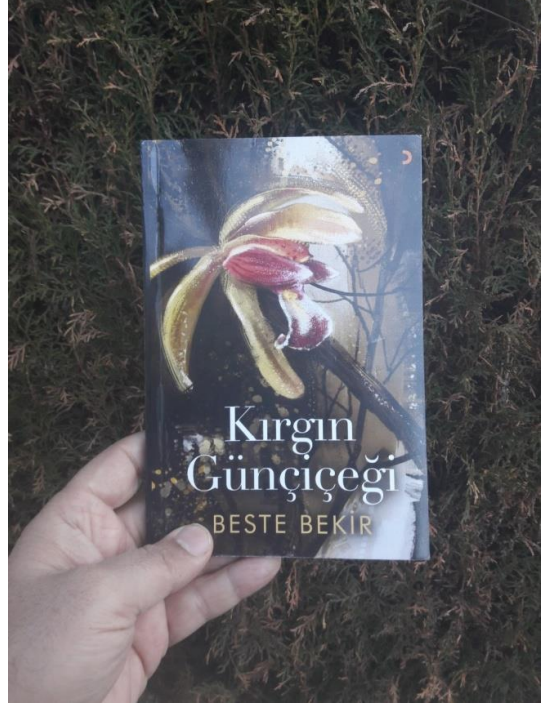
* "Set dinlemez bir çılgın ırmak/ öpüyor kıyılarını kor denizimin" (sayfa 76)

* "Hüzünler kabaresi mi hayat/ yalnız o dağın sesi/ Bestenigâr makamında" (sayfa 80)

* "Suları nazlı bir ırmağın/ türküsüdür şimdi yaşamak" (sayfa 83)

* "Hayatın atlasına birdenbire düşenin/ uçurum fırtınasıdır uzun koşusu" (sayfa 84)

Son tahlilde, kasvetten uzakta, hayat dolu mısralar. "Şiir daha çok rahatsız ruhların ürünüdür" sözünün uzağında, karşısında mutlulukla yazılmış şiirler bunlar. Genç yaşın hayat doluluğunu taşıyor. Günümüzde çocuk edebiyatında ciddi ürünler ortaya konmaktadır. Genç Şair kardeşimiz Beste Bekir'in de çocuk edebiyatı üzerine eserler vermesini temenni ediyorum. Başarılı olacağına inanıyorum. "Kırgın Günçiçeği" kitabının arka kapak yazısını yazan Şair Bülent Güldan'ın söylediği gibi biz de yineleyelim tanımlama sözünü. "Gül çubuğundan yonttuğu bir kalemlle yazıyor şiirini Beste Bekir" Hayatın sorgulandığı ve ele alındığı, en beğendiğim "Ömür" şiiriyle yazımı sonlandırayım izninizle. "sonsuz akan zamanın/ içinden bakıyoruz hayata// aynı bahçede okşuyoruz/ gülü, ısırganı ve hüznü// bu hangi ırmaktır ki/ sırrını vermiyor kaynağının// menzilin sesi hiç duyulmuyor/ akıp gidiyor kendince// aşınan bir yaydır ömür/ inip de çıkamadığın// tükenişin içli türküsüdür/ kırık merdivenlerde" (sayfa 66)

ZAMANIN SESSİZLİĞİ

İlkay COŞKUN

sessizlik

her hanenin avuntusu, insan gölgeleriyle oynaştığından beri hal böyle. kimi devingen oyunbozan kimi çöl, suyu özleyen. her şeyi ehlileştirme hastalığındaki insanın gücü, zamana yetişemedi bir kim bilir. bu kadar çabası bir taraftan yıkılıp başka bir taraftan inşa olunan hayatın gerçeğine gömülü. sesli bir melodram sergisinin savurduğu senaryoydu sanki. vurulmuş kuşlar gibi kanadından yalpalayan ateşlere banıp, teri çoğaltıyor sonuçta.

büyük

gözlerdeki katarakt bile perdeleri aralırken bak gizalem diz boyu. "eşik artın bilmegen, törnü bilmez"* gibi düşüşleri bekleyip belleği bil-eylüyor. boğaza düğümlenen, göğüslere çöreklenen ne varsa sıralı duruyor. yüreklerde epriyip dudaklardan dökülen hep acı oluveriyor. farklı acıların akranlığı aynı küfeleri doldurmaya bilenirken bir süreliğine sesi uyutmak mı gerekiyor? haydi git çılgınlarla kaldıkça ölüm, adım adım geliyor denilecek.

saygı

zamanını yaşayıp ta yaşına ağlıyor her bir ömür bak utanmadan. acı, paletli cemselerle namluya mermisini sürüyor. ağıtlar yine ah dünyasında siteme duruyor. tufanlarda kalacak gam dolu içiyle nasıl olsa yurt direkleriyle sırt, küpeştelere çılgılık bitmiyor. hüznün vaveylası ne kadarda yakın bir gömü oluyor. yaşadıkça yaşama şevkini kaybeden hep kendine doğuyor. ahh gadasını aldığımanın insanı nerede olsa yanında taşıyor sonunu bilmeden.

* Türk Kadim Kültüründen 04.11.2021

ZAMAN AKIP GİDİYOR**Gölge SÜMER**

Günün genelinde vaktimi doğru değerlendirebildiğimi söyleyemem, böyle benden habersiz bitiriyor gibi.

Hani babanın paketinden aşırılan sigara tekleri misali, bir bakıyorum gün sonu olmuş, elde var boş paket.(Sigara Sağlığa Zararlıdır.)

Sonra başlıyorum hayıflanmaya, şunu yapsaydım, bunu etseydim, şuraya gitseydim, şurasından getirseydim, şunu alıp, şunu yazıp, şunu döküp, onu bunu şunu ve şooordakini yapsaydım. Gitti mi bana kalan boş pakette yapmadıklarımaya hayıflanırken. El elde, pişmanlık başta.

Kukumav (nete baktım böyle yazılıyormuş. Baykuşgillerdenmiş de.) kuşu gibi oturup kalakalıyorum. Doğru değerlendirebildiğim zamanların değerlendirmesini yaptığımda gördüğüm şey, kendimin farkında olduğum,

Kendimle kaldığım, kendime kaldığım zamanlar yani. Ne zaman kaçsam kendimden, zaman eriyor ayaklarımın altında, nefesim eriyor, kuşlar küsüyor pencereye, bulutlar gökyüzünden sıyrılıyor ve kokmuyor çiçekler kendileri gibi, sanki hepsi o paketteki sigaraları bitiren gizli ellere sahip ve sonra Gül bile kül kokulu.

Zaman ayaklarımın altından akıp gitmiş oluyor ben gözlerimi açana kadar ve daha ne kadar akacak zaman kaldığını bilmiyorken.

Elimizi, dilimizi, kalbimizi artık neremizi hızlı tutacaksak bir şeylere dokunup değiştirmek ve farkındalık oluşturmamız gerekiyor.

Bize bahşedilmiş duyguların, özelliklerin doğada kaybolan doğal kaynaklar misali kaybolmasına izin vermemeliyiz. Buna engel olan zaman ve şartlara inat. Çayımın soğuduğuna sevindiğim anlardan birinde fark ettim aslında bunları, çünkü kendinde olunca daha farklı tatlanıyormuş her şey.

Tüm kelimeleri teftişe çıkarıp, adımın ranzada uyuttuğum vakitlerdeydi. Bir manga hayalperest cümle döküldü dağ taraflarında patıkaya, sözde etraf karanlık, görene ciğerlerinden yayılır siyahı.

Sessizliğe çığlık atarken delindi sesi, göz çukurlarına saklandı düşman duygularından, oysa karşılaşılsa yenilecekti bir çift mavi gökyüzüne ama konumuz bu değil.

Zifiri siyahın göğü deldiği, delikten dökülen hayallerle, rüyaların birbirine girdiği, Kara savaşı gibi karmaşada karşılaşmaktı kendiyile.

Kendi diyerek ötelirken kendimden yazıları, yazlık pencerelerinin kapalı panjurlarından sızarken karanlık, kabalık olmasın diye kabul ederken hayırları evete çeviren hayırsızlıkları, bir mola süresince düşerken renkleri başımın üzerinde, çocuk tabanlarıma yapışıyor işte gelecek, geçmişi çek boğazımdan diye haykırıyor, yoksa siyah tüm renkleri kendine benzetecek...

A•KALEMLER**İki Aylık Kültür Sanat ve Edebiyat Dergisi (Şiir Vakti Ekidir)**Sahibi : **S.TUNÇBİLEK**ISSN : **2147- 2203**G. Yayın Yönetmeni: **Selim TUNÇBİLEK**Yıllık Katkı : **120 TL.**Y. İşleri Müdürü: **Mehmet TUNÇBİLEK**Baskı : **Geçit Ofset**Tel: **0507 887 17 91**Satış : **www.epazardanal.com****Kamu kaynaklarından abone kaydetmez.**E-posta : **akalemlerdersisi@gmail.com**

Adres : Gesi Cumhuriyet Mah. Çarşı Sokak Tunçbilek İş merkezi No:4/B-C Melikgazi - Kayseri

